

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1258/2021
24.06.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина, Катарине Манојловић Андрић, Гордане Џакула и Бранислава Босиљковића, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Снежана Ивковић, адвокат из ..., против тужених „Железнице Србије“ АД из Београда и „Србија Воз“ АД за железнички превоз путника, из Београда, ради накнаде штете за топли оброк и регрес, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3988/18 од 25.12.2018. године, на седници одржаној 24.06.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3988/18 од 25.12.2018. године, као изузетно дозвољеној ревизији.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3988/18 од 25.12.2018. године и пресуда Основног суда у Крагујевцу П1 792/17 од 27.07.2018. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Основни суд у Крагујевцу, пресудом П1 792/17 од 27.07.2018. године, одбио је као неоснован тужбени захтев тужиоца, којим је тражио да се обавезу тужени да исплате тужиоцу на име накнаде за топли оброк износ од 303.909,90 динара и на име накнаде за регрес износ од 154.911,00 динара, за период од 25.04.2014. године до 25.04.2017. године, са законском затезном каматом на одређене новчане месечне износе (све ближе одређено у ставу првом изреке). Одлучио је и да свака странка сноси своје трошкове поступка (став други изреке).

Апелациони суд у Крагујевцу, пресудом Гж1 3988/18 од 25.12.2018. године, одбио је као неосновану жалбу тужиоца и потврдио пресуду Основног суда у Крагујевцу П1 792/17 од 27.07.2018. године, (став први изреке). Одбио је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по жалби (став други изреке).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, као посебну, због погрешне примене материјалног права, на основу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку.

Тужени „Србија Воз“ је благовремено поднео одговор на ревизију.

Врховни касациони суд је на основу члана 404. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14 и 87/18), оценио да је ревизија тужиоца изузетно дозвољена, ради уједначавања судске праксе.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку пред нижестепеним судовима није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју овај суд пази по службеној дужности, на основу члана 408. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог „Железнице Србије“ и после статусних промена, издавање уз оснивање туженог „Железнице Србије“ од 10.08.2015. године, тужени „Србија Воз“ као новоосновано привредно друштво од туженог „Железнице Србије“ је преузео тужиоца као запосленог, као и Колективни уговор и све уговоре који су важили на дан промене послодавца. Вештачењем у поступку је утврђено да је за тужиоца, поред основне зараде вршен обрачуни свих увећања зараде и накнаде зараде у складу са Колективним уговором и да у обрачунским листама нема доказа да је тужени обрачунавао и исплаћивао тужиоцу за спорни период трошкове на основу исхране у току рада и на име регреса за коришћење годишњег одмора. Тужени није донео посебну одлуку о висини трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за годишњи одмор, којим би утврдио висину ових примања запослених, јер се чланом 5. Анекса Колективног уговора туженог од 06.07.2006. године, одређује да се у вредност једног радног часа укључује месечна вредност за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, али се не одређује која је то висина, односно износ ових примања. На основу вештачења утврђена је и висина потраживања тужиоца на основу накнаде трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора и то у нето износима, који износи су утврђени према параметрима из раније важећег Колективног уговора за Јавно железничко транспортно предузеће Београд, који је објављен у „Службеном гласнику РС“, бр.37/95...42/99, са изменама објављеним у „Службеном гласнику РС“, бр.7/00 (којим Колективним уговором су били уговорени предметни спорни трошкови, као и њихова висина), обзиром да Анекс Колективног уговора из 2006. године, као и сада важећи Колективни уговор закључен 24.03.2015. године, не садрже конкретну регулативу која утврђује висину ове накнаде (Тужба је поднета 26.04.2017. године).

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, одбијен је тужбени захтев тужиоца ради исплате накнаде за топли оброк и регрес за период од 25.04.2014. године до 25.04.2017. године (све ближе одређено у ставу првом изреке првостепене пресуде).

Другостепени суд је закључио, да, сама чињеница да висина спорних трошкова није номинално изражена, не значи да је послодавац ово право ускратио запосленима, јер је исто слободном вољом учесника колективног преговарања тако уговорено, као саставни део основне зараде запослених, с обзиром на то да су Анекс Колективног уговора из 2006. и Колективног уговора из 2015. године, по својој правној природи општи акти и да је њихову уставност и законитост овлашћен да цени у поступку прописаном Законом о Уставном суду једино Уставни суд Републике Србије, као

надлежан за општу нормативну контролу, али да општи акти, па ни њихове одредбе којима је уговорено и регулисано право запослених на трошкове за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, нису били предмет оцене уставности и законитости, али јесу били у важности током целог периода из ове парнице. Затим, да, иако је наведеном одредбом члана 118. став 2. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр.75/14) изричито предвиђено да висина трошкова за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин мора бити изражено у новцу, Колективни уговор код тужених из 2015. године, задржао је исто нормативно решење, као и Анекс Колективног уговора из 2006. године, јер је њиме уговорено да је накнада ових трошкова саставни део цене једног радног сата, о чему су учесници овог Колективног уговора дали аутентично тумачење, али ни овај Колективни уговор, а његове одредбе о начину регулисања спорних накнада и висини истих нису били предмет оцене уставности и законитости, те се ради о важећим општим актима. Поред тога, да утврђивање висине предметних потраживања на накнаду трошкова на основу рада применом Колективног уговора који је био закључен код туженог „Железнице Србије“ („Службени гласник РС“, бр.37/95 и 7/00), чијим одредбама је последњи пут била уговорена и утврђена висина предметних спорних накнада трошкова, а који није на правној снази током спорног периода из ове парнице, није прихватљива, јер представља повреду једног од основних начела правног поретка – начела временског важења закона (и других општих акта), због чега није било места усвајању опредељеног тужбеног захтева тужиоца, јер током спорног периода из ове парнице, и висина спорне накнаде трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за годишњи одмор није била уговорена ни уговором о раду, нити неким другим важећим актима на другачији начин, од оног који је одређен у наведеном Анексу Колективног уговора из 2006. године и Колективном уговору који је важности код тужених од 2015. године, као и да сама по себи чињеница да је тим општим актима уговорено право на накнаду спорних трошкова, тако што је укључено у цену радног сата, без номиналног опредељења истих не значи да запосленима, па и тужиоцу нису исплаћени, те да су тужени причинили тужиоцу штету.

Међутим, овакав закључак не може се прихватити као правилан, зато што је погрешно примењено материјално право, на који разлог овај суд пази и по службеној дужности на основу члана 408. ЗПП, због чега је и чињенично стање непотпуно утврђено.

Наиме, Законом о раду је прописано право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом („Службени гласник РС“, број 24/05, са изменама и допунама), и то за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин и за регрес за коришћење годишњег одмора (члан 118. став 1. тачка 5. и 6. Закона о раду). Ово право мора бити исказано у обрачунским листама за све запослене. Од 01.01.2006. године послодавцима је остављена могућност да својим актима о расподели зараде могу уговорити мањи или већи износ регреса и топлог obroка, од оног који је предвиђен Општим колективним уговором и Законом о раду, али само уколико су донели одлуку којом су предвидели висину регреса и топлог obroка. Висина трошкова на име регреса за годишњи одмор и на име трошкова за исхрану у току рада, мора бити одређена линеарно за све запослене, односно ови трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу, без обзира на стручну спрему, звање и радно место.

Стога се не може прихватити закључак другостепеног суда, да сама по себи чињеница да је општим актом уговорено право на накнаду спорних трошкова, тако што

је укључено у цену радног сата без номиналног опредељења истих, не значи да запосленом па и тужиоцу нису исплаћени, те да су тужени причинили тужиоцу штету.

У поновном поступку, првостепени суд ће поступајући по примедбама на које је указано овим решењем, ради правилне примене материјалног права, правилно утврдити чињенично стање у погледу висине накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, а која мора бити одређена у истом номиналном износу за све запослене, без обзира на њихово радно место, коефицијент за обрачун и исплату зараде и њихову стручну спрему и донети нову, правилну и закониту одлуку.

Како су укинуте другостепена и првостепена пресуда у погледу главног тужбеног захтева, то је укинута и одлука о трошковима поступка, која у конкретној ситуацији не чини главни захтев, с обзиром на то да се предмет у укинутом делу враћа на поновно суђење и да ће о трошковима поступка поводом ревизије и одговора на ревизију, заједно са осталим трошковима бити одлучено у коначној одлуци на основу члана 153. и 154, а у вези одредбе члана 165. став 3. ЗПП.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 404. и 416. став 2. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Слађана Накић Момировић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић